

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTON TOIMIALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveystjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti, johon ei toistaiseksi ole tehoavaa lääkehoitoa eikä rokotetta. Virus kiertää edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 17.3., 8.4., 8.5., 19.5., 16.6., 1.7. ja 24.8.2020 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä.

Aluehallintovirasto on 24.8.2020 antamallaan päätöksellä asettanut yli 50 henkilön sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 14.5.2020 antaman ohjeen noudattamisen. Päätös on voimassa ajalla 1.9.–30.9.2020.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Itä-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla toimialueensa kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Määräys on voimassa ajalla 1.10.–31.10.2020.

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Koronavirusinfektio aiheuttaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan monille sairastuneille lievän taudinkuvan, mutta erityisesti iäkkäät ja muut riskiryhmiin kuuluvat voivat saada vakavan taudin. Koronavirusinfektio (COVID-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Suomessa koronavirusepidemia on rauhoittunut verrattuna alkuvuoden tilanteeseen, mutta edelleen on olemassa uhka epidemian uudelleen kiihtymisestä.

Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle, koska virus on uusi eikä väestössä ole siltä suojaavia vasta-aineita. Laajalla testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä.

Kokoontumisrajoituksia asetettaessa huomioidaan epidemiologinen arvio taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 16.9.2020 mukaan Suomessa on todettu viime viikkojen aikana yhä enemmän kotimaisia laajempia tartuntaryypäitä ja joukkoaltistumisia, jotka ovat johtaneet jatkotartuntoihin. Uusista tapauksista suurin osa liittyy jo aiemmin tiedossa olleisiin, eri puolilla maata ilmenneisiin tartuntaketjuihin, joista osa on laajempia ja osa pienempiä. THL toteaa, että tartuntoja on tapahtunut viimeisten viikkojen aikana erityisesti vapaa-ajalla, harrastuksiin ja opiskeluun liittyvissä sosiaalisissa kontakteissa. Joukkoaltistukset ovat johtaneet usein myös jatkotartuntoihin.

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa ja julkisissa kokouksissa on välttämätöntä. Kun kokoontumisissa noudatetaan riittäviä turvaohjeita, voidaan tartunnan riskiä olennaisesti vähentää puuttuen kokoontumisvapauteen ja muihin perusoikeuksiin mahdollisimman vähäisessä määrin.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaan epidemiatilanteen kiihtyessä kunnan tartuntatautiviranomainen reagoi tilanteeseen lisäämällä testauskapasiteettia ja tartunnanjäljitysresurssia, antamalla paikallisen etätyösuosituksen ja kasvomaskisuosituksen sekä toteuttamalla infokampanjoita. Kunnan tai kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan paikallisista tai alueellisista rajoituksista. Aluehallintovirasto voi päättää rajoituksista, jos ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Rajoituksilla

pyritään estämään epidemian leviäminen väestössä alueellisesti tai laajemmin sekä mahdollistamaan palaaminen epidemian perustasolle. Epidemian leviämisvaiheessa voidaan tarvita näiden toimivaltaisten viranomaisten päättämiä laajempia tai tiukempia alueellisia suosituksia tai rajoituksia. Kunnan velvollisuudesta selvittää epidemiaa ja tehdä epidemian torjumiseksi tarvittavia toimenpiteitä on säädetty tartuntatautilain 9 §:ssä. Kunnan toimivallasta päättää laajaan tartunnanvaaraan liittyvistä toimenpiteistä toimialueellaan säädetään tartuntatautilain 58 §:n 1 momentissa.

Aluehallintovirastot kävivät 17.9.2020 keskustelun THL:n kanssa rajoituspäätösten taustalla olevasta epidemiologisesta tilanteesta sekä rajoituspäätöksistä. THL nosti esille kunnan tai kuntayhtymän toteuttamien rajoitustoimien merkittävän roolin paikallisen tai alueellisen epidemian kiihtymisen yhteydessä. THL katsoi, että näiden toimien lisäksi yleisiä varotoimenpiteitä tulee noudattaa.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on tavannut alueensa sairaanhoitopiirien, keskuskuntien, ELY-keskusten ja rajavartiolaitosten edustajat 9.9.2020. Tilaisuudessa informoitiin sairaanhoitopiirien keskeisestä koordinoivasta roolista moniviranomaisyhteistyössä tartuntatautien tilannekuvaa muodostettaessa sekä torjuntatoimia suunniteltaessa.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä

Etelä-Savossa on THL:n tietokannan perusteella ollut 31.8.-13.9.2020 33 koronavirustartuntaa, jolloin ilmaantuvuusluku on 33,4/100000. Positiivisten näytteiden osuus 7.-13.9.2020 3.4 %.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymässä (Essote) havaittiin maanantaina 7.-8.9.2020 22 koronavirustartuntaa paikallisen jääkiekkjoukkueen parissa. Uusia tartuntoja ilmentui 11.-13.9.2020 11 edelliseen ketjuun liittyen. Mikkelin kantakaupungin alueella asetettiin karanteeniin yli 500 ihmistä.

Essote teki tartuntalain 58 §:n mukaisen päätöksen, joka kieltää koko Mikkelin kaupungin alueella 15.-21.9.2020 kaikki sekä sisä- että ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 henkilöä. Essote suositteli vastaavaksi ajanjaksoksi koko Mikkelin kaupungin alueella oleville ravintoloille ja anniskelupaikoille aukiolon rajaamista klo 24:ään. Mikkelin kantakaupungin alueella suljettiin useiden koulujen tiloja 15.-27.9.2020. Päätös ei koskenut 0-3 vuosiluokkien oppilaita ja erityisryhmiä.

Mikkelin kaupunki siirsi päätöksellään koulujen 4.-9.-luokkalaiset etäyhteyksiä hyödyntävään opetukseen 15.-27.9.2020. Mikkelin lukion ykkös- ja kakkosvuosikurssien etäyhteyksiä hyödyntävä opetus jatkuu

27.9.2020 saakka. Abiturientit ovat aiemman päätöksen mukaan etäopetuksessa 4.10.2020 saakka. Etelä-Savon ammattiopisto jatkaa etäopetusta 27.9. saakka. Mikkelin kaupunki sulki päätöksellään 15.9. kantakaupungissa sijaitsevat uimahallit, sisäliikuntapaikat ja nuorisotilat 27.9. saakka. Poikkeuksena ovat jäähallit, jotka ovat suljettuna 20.9. saakka.

Essoten näkemyksen 17.9.2020 mukaan tartuntaketjut oli selvitetty pääsääntöisesti ja tapausten määrä oli ollut laskussa. Essote katsoi, että lokakuussa 2020 voidaan alueella järjestää yleisötilaisuuksia, joihin osallistuu yli 50 henkilöä, mikäli turvallisuus niissä voidaan varmistaa ohjeistojen mukaisilla toimenpiteillä.

Essoten alueella todettiin 19.-20.9.2020 viikonlopun aikana 13 uutta tartuntaa pääosin opiskelijoiden parissa. Tämän ryppään tartunnanjäljitys on käynnissä, minkä jälkeen Essote on ilmoittanut harkitsevansa mahdollisia jatkorajoituspäätöksiä. Essoten näkemys aluehallintoviraston rajoituspäätöksistä on edelleen, että syyskuun päätöksen kaltainen päätös lokakuulle olisi riittävä.

Itä-Suomen aluehallintoviraston käsitys on, että huolimatta laajasta paikallisesta tartuntaryppäästä on tilannetta Essoten alueella saatu alueen tartuntatautiviranomaisen toimilla rajattua. Aluehallintovirasto katsoo Essoten kantaan yhtyen, ettei paikallisesti esiintynyt tautiryppäs tässä vaiheessa edellytä muusta aluehallintoviraston alueesta poikkeavaa alueellista rajoituspäätöstä, huomioiden edellä mainitut paikallisen tartuntatautiviranomaisen jo tekemät rajoitustoimet.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (Sosteri) alueella ei ole 31.8.-13.9.2020 ollut koronavirustartuntoja. Epidemiologinen tilanne on perustasolla eikä alueellisia tai paikallisia suosituksia tai päätöksiä ole kuntayhtymän toimesta annettu.

Aluehallintovirasto katsoo, että Sosterin alueella tilanne vertautuu muuhun Etelä-Savon maakuntaan lyhyen maantieteellisen etäisyyden ja väestön maakunnan sisällä tapahtuvan liikkumisen vuoksi.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä sekä Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän (Siun sote) alueella on 31.8.-13.9.2020 ollut 5 koronavirustartuntaa, jolloin ilmaantuvuusluku on 3/100000. Positiivisten näytteiden osuus on 0,2 % kaikista näytteistä. Siun soten epidemiologinen tilanne on perustasolla.

Pohjois-Savossa on 31.8.-13.9.2020 ollut 2 koronavirustartuntaa, jolloin ilmaantuvuusluku on 0,8/100000. Positiivisten näytteiden osuus on 0,2 % kaikista näytteistä. Pohjois-Savon tartuntatautilanne vastaa perustasoa, vaikkakin kaikkia tartunnanlähteitä ei ole pystytty jäljittämään. Sairaanhoidopiirin alueella ei ole annettu alueellisia tai paikallisia suosituksia tai päätöksiä kuntien tai sairaanhoidopiirin taholta.

Kuopion kaupunki uutisoi 18.9.2020, että yhdessä vanhusten palvelukeskuksessa tullaan kaikki asukkaat ja osa henkilökuntaa testaamaan koronavirusaltistuksen vuoksi.

Aluehallintovirasto katsoo, että sekä Pohjois-Karjalan että Pohjois-Savon sairaanhoidopiirien alueella esiintyy yksittäisiä tartuntoja, joten tilanne on epidemiologisesti perustasolla, mutta edellytykset paikallisille ryppäille ovat olemassa.

Sairaalahoidossa on Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella 21.9.2020 yksittäisiä potilaita.

ELY-keskuksissa saaduissa arvioissa päädyttiin siihen, että syyskuun tasoa olevat rajoitukset ovat perusteltuja eivätkä niiden vaikutukset elinkeinoelämään, talouteen ja työllisyyteen ole merkittäviä suhteessa arvioituihin terveyshyötyihin.

Johtopäätös

Suomessa epidemiatilanne on kiihtynyt viime viikkojen aikana ja useilla paikkakunnilla esiintyy merkittäviä ryppäitä. Tartuntatilanne Suomessa vaihtelee alueittain, ja eri alueiden tilanne vaihtelee myös ajallisesti. Joukkoaltistumisia ja tautiryvästyksiä on tähän mennessä esiintynyt epidemiologisesti erilaisilla alueilla, Itä-Suomessa erityisesti Mikkelin kantakaupungissa. Koska ihmiset liikkuvat alueiden välillä paljon, ja myös etenkin suurempiin tapahtumiin usein saavutaan eri puolilta maata, ei Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen epidemiologinen tilanne tällä hetkellä edes rauhallisemmilla alueilla mahdollista turvaohjeista luopumista.

Yli 50 (viidenkymmenen) henkilön yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa osalta pidetään tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä, että turvallisuus voidaan varmistaa asiakasmäärien rajaamisen, turvaetäisyyksien ja hygieniaohjeistuksen avulla. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkelä

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14

Päätöksen vaikutukset yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään ja perusoikeuksien toteutumiseen on arvioitu. Päätös ei kajoa näihin enempää kuin on välttämätöntä tämän hetken osin epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Tuula Tarkiainen (puh. 0295 016 910, sähköposti tuula.tarkiainen@avi.fi).

Ylijohtaja Soile Lahti

Aluehallintoylilääkäri Tuula Tarkiainen

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antama ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Itä-Suomen aluehallintovirastossa 22.10.2020 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Alueen kunnat ja kuntayhtymät

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Itä-Suomen poliisilaitos

Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon pelastuslaitokset

Sosiaali- ja terveystalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveystministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Maksutta

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14

Tämä asiakirja ISAVI/6625/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/6625/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Lahti Soile 22.09.2020 08:10

Esittelijä Tarkiainen Tuula 22.09.2020 08:15